

Förhöjda havsnivåer - Att se vattnet som en arkitektonisk tillgång

Johan Talje

Handledare: Tomas Tägil

Examinator: Christer Malmström

Under hösten 2015 fick jag tillfälle att bo i Nederländerna där man internationellt är kända för sin expertis inom vattenförvaltning. Landet har under århundraden varit hotat av havet och därför utarbetat olika strategier för att försvara sig mot vattenmassorna. Från denna utgångspunkt ville jag lära mig hur man där historiskt har hanterat höjda havsnivåer och hur man diskuterar och planerar för framtiden. Ambitionen har sedan varit att applicera dessa idéer och strategier på området Nyhamnen i Malmö hamn.

Orsaken till översvämningar består i huvudsak av stora mängder nederbörd, smältvatten eller ett högt havsvattenstånd. Eftersom oväder både kan ge intensiv nederbörd och tillfälligt påverka havsnivån genom lufttryck, vind och vågor sammanfaller ofta dessa faktorer. Genom klimatförändringar förväntas dessutom oväder bli fler och mer intensiva samtidigt som den globala medelvattennivån höjs. FN:s klimatpanel IPCC 2013 menar att det är sannolikt att den globala medelvattennivån kommer att höjas till följd av klimatförändringar orsakade av människan och prognosen är mellan 28-98 cm till år 2100.

I Malmö Stads Översiktsplan 2014 räknar man med en höjning av det lokala medelvattenståndet på 22-66 cm till år 2100 i enlighet med den mer försiktiga linjen från gamla IPCC 2007. Vid den högre nivån på 66 cm räknar man med att vattennivån vid extrema förhållanden (storm, vågor, nederbörd) kan nå 3 meter över nuvarande medelvattennivå. 3 meter är den gräns ovanför vilken man idag får bygga i Malmö. Större delen av Nyhamnens kajområde ligger omkring 2 meter över medelvattennivån.

Projektets målsättning är att ge en ökad förståelse för hur höjda havsnivåer kan hanteras vid utveckling och planering av urbana miljöer. Vidare vill jag angripa synsättet att betrakta närvaron av vatten som ett problem till att snarare se det som en möjlighet och kvalité. Hur kan man designa och planera ett urbant landskap med vatten som ett positivt närvarande element, där upplevelsen av vattnet förstärks?